EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 28.2.2019
COM(2019) 113 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Uredbe (ES) št. 450/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o indeksu stroškov dela (ISD)

1. UVOD

Uredba (ES) št. 450/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2003 o indeksu stroškov dela (v nadaljnjem besedilu: ISD)[1] določa skupni okvir za države članice za pripravo primerljivih ISD in njihovo predložitev Komisiji.

ISD meri četrtletne spremembe v skupnih stroških dela na uro, ki jih plačajo delodajalci, kar omogoča spremljanje razvoja na področju stroškovnega pritiska, ki izhaja iz proizvodnega dejavnika „delo“. Spada v družino euro-kazalnikov, ki zagotavljajo informacije o gospodarskem razvoju v euroobmočju. Komisija (Eurostat) na svojem spletišču[2] objavlja četrtletna sporočila za javnost o indeksu stroškov dela na uro, ki vsebujejo popoln sklop podatkov, razčlenjenih po gospodarskih dejavnostih in komponentah stroškov dela (stroški plače in neplačni stroški). Spletišče vsebuje tudi medčetrtletne in medletne stopnje rasti.

Komisija mora v skladu s členom 13 Uredbe (ES) št. 450/2003 Parlamentu in Svetu vsaki dve leti predložiti poročilo. Ker so bile pretekle serije analizirane v prejšnjih poročilih, je v tem poročilu v ospredju kakovost podatkov o ISD, ki so bili prejeti naknadno. Proučeni so podatki o ISD, predloženi Komisiji za referenčna četrtletja od tretjega četrtletja leta 2016 (2016Q3) do prvega četrtletja leta 2018 (2018Q1).

Komisija je julija 2003 sprejela Uredbo (ES) št. 1216/2003[3], ki natančneje določa postopke, ki jih morajo države članice upoštevati pri pošiljanju svojih ISD Komisiji, koledarske in sezonske prilagoditve, ki jih je treba izvesti, in vsebino nacionalnih poročil o kakovosti.

Komisija je marca 2007 sprejela Uredbo (ES) št. 224/2007[4], ki spreminja Uredbo (ES) št. 1216/2003 in razširja področje uporabe ISD na gospodarske dejavnosti, opredeljene v področjih L, M, N in O NACE Rev. 1. Ti deli vključujejo predvsem netržne storitve, katerih dinamika se lahko razlikuje od dinamike tržnih storitev.

Komisija je avgusta 2007 sprejela Uredbo (ES) št. 973/2007[5], ki spreminja več uredb o posebnih statističnih področjih, vključno z ISD, da se lahko izvaja statistična klasifikacija gospodarskih dejavnosti iz NACE Rev. 2.

V Prilogi I k Uredbi (ES) št. 1216/2003 so opredeljena naslednja merila za oceno kakovosti ISD: ustreznost, natančnost, točnost pošiljanja podatkov, dostopnost in jasnost, primerljivost, skladnost in popolnost. Dostopnost in jasnost sta bili, kot že v prejšnjem poročilu[6], ocenjeni

---

1 UL L 69, 13.3.2003, str. 1.

2 Četrtletno sporočilo za javnost se objavlja na datume, ki so določeni v koledarju objav; oboje je na voljo na spletišču Eurostata (v angleščini, francoščini in nemščini); http://ec.europa.eu/eurostat.

3 Uredba Komisije (ES) št. 1216/2003 z dne 7. julija 2003 o izvajanju Uredbe (ES) št. 450/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o indeksu stroškov dela (UL L 169, 8.7.2003, str. 37).

4 Uredba Komisije (ES) št. 224/2007 z dne 1. marca 2007 o spremembi Uredbe (ES) št. 1216/2003 glede gospodarskih dejavnosti, ki so zajete v indeksu stroškov dela (UL L 64, 2.3.2007, str. 23).

5 Uredba Komisije (ES) št. 973/2007 z dne 20. avgusta 2007 o spremembi nekaterih uredb ES o posebnih statističnih področjih, ki izvajajo statistično klasifikacijo gospodarskih dejavnosti NACE Revizija 2 (UL L 216, 21.8.2007, str. 10).

6 COM(2017) 71.

kot zadovoljivi. Zato je v tem dokumentu poudarek na ustreznosti, popolnosti, točnosti, natančnosti, primerljivosti in skladnosti.

2. SPLOŠNI NAPREDEK OD ZADNJEGA POROČILA

Od objave zadnjega poročila ni bilo nobenih zakonodajnih sprememb.

2.1 Izboljšani standardi za zbiranje podatkov

Z državami članicami je bila preskušena nova različica struktur podatkov standarda Statistical Data and Metadata eXchange (SDMX)[7] in izvedena v pripravi. Uporablja mednarodno dogovorjene šifrante, ki so dostopni na spletu prek posebnega registra[8]. Omogoča tudi zbiranje novih neobveznih spremenljivk, kot so četrtletni stroški dela in četrtletno število opravljenih delovnih ur. Iste strukture podatkov SDMX so bile uporabljene za predložitev podatkov o ISD Evropski centralni banki (ECB).

Zaradi standardizacije SDMX je bilo uvedeno novo samodejno orodje za potrjevanje (STRUVAL), ki države članice obvesti o vseh težavah, povezanih z informacijsko tehnologijo, ki jih zazna v njihovih prenosih ISD.

Te pobude so pripomogle k poenostavitvi postopka priprave in zmanjšanju tveganja napak zaradi napačnega šifriranja.

2.2 Prenova programov IT

Programi za potrjevanje, združevanje in razširjanje podatkov o ISD so bili v celoti prenovljeni, kar zdaj omogoča:

- prilagoditev internih šifrantov s standardi SDMX;
- zagotavljanje skladnosti med skupno vrednostjo in komponentami – verižni indeksi za stroške plač in neplačne stroške so najprej razčlenjeni, nato združeni v skupne vrednosti in nazadnje spet povezani z referenčnim letom (posredno združevanje);
- posodobitev seznama evropskih agregatov; in
- razširjanje novih kazalnikov.

2.3 Ravni stroškov dela na uro

Komisija (Eurostat) je od prve objave aprila 2016 vsako leto objavljala letne ocene stroškov dela na uro z razčlenitvijo po NACE Rev. 2. Ocene, ki temeljijo na ravneh stroškov dela in trendih ISD, se pripravijo tri mesece po koncu referenčnega obdobja. Zajemajo področja NACE Rev. 2 razen področja L (poslovanje z nepremičninami). Z novimi strukturami podatkov SDMX lahko države članice, ki so se odločile, da bodo posredovale svoje nacionalne podatke in ne ocen Eurostata, v tem standardu zbirajo ravni letnih stroškov dela.

---

7 http://sdmx.org/ (na voljo le v angleščini).

8 https://webgate.ec.europa.eu/sdmxregistry/ (na voljo le v angleščini).

3. KAKOVOST PODATKOV

3.1 Ustreznost

Kazalnik „spremembe stroškov dela na opravljeno uro“ je pomemben za analizo kratkoročnega in srednjeročnega gospodarskega razvoja. Komisija in ECB tak indeks, ki kaže kratkoročne spremembe stroškov dela, uporabljata za oceno morebitnega inflacijskega pritiska, ki ga povzroča razvoj dogodkov na trgu dela. Indeks je treba izračunati zelo hitro po tem, ko podatki postanejo na voljo, in sicer za vsako državo članico, vso Evropsko unijo (EU) in euroobmočje. ISD je pomemben tudi za socialne partnerje, vključene v pogajanja o plačah, Komisija pa z njim spremlja kratkoročni razvoj na področju stroškov dela. Ta indeks je eden glavnih evropskih ekonomskih kazalnikov[9].

Uporabniki še naprej zahtevajo informacije ne le o četrtletnih odstotnih spremembah stroškov dela, kot so izmerjeni z ISD, ampak tudi vse pogosteje informacije o stroških dela v absolutnem smislu (v eurih na uro). Eurostat vsak april objavi ocene stroškov dela na uro v eurih in nacionalnih valutah z razčlenitvijo po NACE Rev. 2. Poleg tega je začel sporočati letno stopnjo rasti ravni stroškov dela na uro in delež vseh stroškov dela, ki jih sestavljajo neplačni stroški[10].

Komisija je prejela pozitivne povratne informacije o objavi teh ocen in bo še naprej pripravljala ocene letnih stroškov dela z razčlenitvijo po NACE Rev. 2.

3.2 Popolnost

Na splošno sta se razpoložljivost in kakovost ISD še najprej izboljševali. Eurostat je od vseh držav članic prejel koledarsko prilagojene podatke ter koledarsko in sezonsko prilagojene podatke. Vse države razen Danske in Švedske (ki sta jima bili odobreni odstopanji[11]) so zagotovile tudi sezonsko neprilagojene podatke.

Kar zadeva druge države Evropskega gospodarskega prostora (EGP)[12], je Islandija poslala podatke o ISD za dve četrtletji (2017Q2 in 2018Q1) referenčnega obdobja in ponderje stroškov dela za leto 2017, Norveška pa podatke za vseh sedem zadevnih četrtletij.

Švica je Komisijo (Eurostat) obvestila o svoji odločitvi, da ne bo zbirala četrtletnih podatkov o ISD.

Kljub izboljšanemu zajemanju sezonsko prilagojenih podatkov je bilo po skrbni analizi kakovosti podatkov in potreb uporabnikov odločeno, da se kot glavne vrednosti ohranijo

---

[9] Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom „Towards improved methodologies for Eurozone statistics and indicators“ (Na poti k boljšim metodologijam za statistiko in kazalnike na območju eura) (COM(2002) 661).

[10] Glej sklop podatkov *lc_lci_lev* v zbirki podatkov Eurobase (v angleščini, francoščini in nemščini); http://ec.europa.eu/eurostat/data/database.

[11] V skladu z Uredbo (ES) št. 1216/2003 Danski, Nemčiji, Franciji in Švedski ni treba predložiti sezonsko neprilagojenih podatkov.

[12] Uredba (ES) št. 450/2003 se ne uporablja za Lihtenštajn.

koledarsko prilagojeni podatki. Vsi podatki, tudi sezonsko prilagojene ocene, so na voljo na ustrezni strani podatkovne zbirke Eurostata, s čimer se zagotavlja jasnost in skladnost z drugimi statistikami cen (npr. harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin)[13].

Za leto 2016 so nacionalna poročila o kakovosti predložile vse države članice. Ta so bila potrjena in dana na voljo javnosti na spletišču Eurostata[14].

3.3 Točnost

Točnost držav članic pri pošiljanju podatkov Komisiji se je od prejšnjega poročila izboljšala, saj je v celotnem referenčnem obdobju Grčija podatke poslala pravočasno, Hrvaška pa jih je poslala z največ enodnevno zamudo.

Prav tako sta podatke o ISD pravočasno poslali Norveška in Islandija (za zadevni četrtletji).

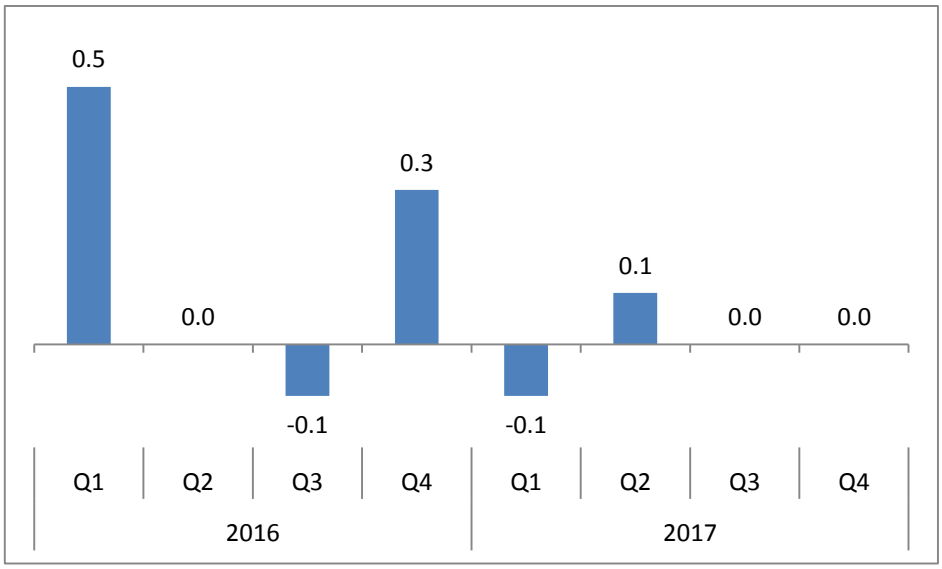
3.4 Natančnost

ISD je rezultat številnih spremenljivk (npr. stroškov dela in opravljenih delovnih ur), ki so lahko vzeti iz različnih virov. To pomeni, da se lahko revizije pojavijo kadar koli in vplivajo na zadnje četrtletje, več četrtletij ali cela leta podatkov. Če se prilagoditve podatkov nanašajo na referenčno leto, je treba revidirati celotno serijo.

Revizije glavne vrednosti EU[15] (medletna stopnja rasti) so od prvega četrtletja leta 2016 dvakrat presegle 0,2 odstotne točke (obakrat navzgor) (glej sliko 1). To je posledica obsežnejših revizij, zabeleženih v Združenem kraljestvu med pošiljanjem marca 2018. Takrat je Združeno kraljestvo začelo koledarsko prilagajati več serij, ki vplivajo na agregat področij od B do S, ki je bil zato bistveno revidiran. Le še dve državi (Nemčija in Nizozemska) sta zabeležili opaznejše revizije; te so bile ustrezno dokumentirane.

[13] http://ec.europa.eu/eurostat (na voljo le v angleščini).
[14] http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (na voljo le v angleščini).
[15] EU-27 do vključno drugega četrtletja leta 2013; od takrat EU-28.

Slika 1: ***Spremembe podatkov med prvim objavljenim podatkom in sporočilom iz prvega četrtletja leta 2018 za EU-28, področja B do S NACE Rev. 2 (agregat v odstotnih točkah)***

Od prejšnjega poročila ni bilo obsežnejše revizije podatkov o ISD, ki jih je poslala Grčija, kar je posledica sodelovanja med organom ELSTAT in Komisijo (Eurostat) pri izboljšanju metodologije države za ISD.

3.5 Primerljivost

Primerljivost med državami zagotavljajo podrobne skupne opredelitve in metodologija, določena v zakonodaji o ISD. Države članice zahteve EU izpolnjujejo z viri podatkov, ki so na voljo na nacionalni ravni. Večina uporablja raziskave ali pa kombinacijo raziskav in upravnih podatkov; dve državi uporabljata izključno upravne vire.

Za objavo časovno primerljivih podatkov o ISD je koristen popravek za vplive koledarja in sezone. Glavne vrednosti se prilagodijo za vplive koledarja, sezonskost pa se izravna s primerjavo istih četrtletij v dveh zaporednih letih.

V skladu s členom 1 Uredbe (ES) št. 1216/2003 je treba podatke o ISD zagotoviti neprilagojene glede na sezono, koledarsko prilagojene ter koledarsko prilagojene in prilagojene glede na sezono.

V Uredbi (ES) št. 450/2003 ni navedeno, ali je treba koledarske in sezonske prilagoditve izvesti z uporabo neposrednega ali posrednega pristopa. Posredna prilagoditev pomeni prilagoditev osnovnih serij, ki se nato uporabijo za izračun agregatov na višji ravni. Neposredna prilagoditev pa pomeni prilagoditev vsake posamezne serije, vključno z agregati na višji ravni.

Eurostat v primeru ISD priporoča uporabo posrednega pristopa, da se preprečijo neskladnosti med skupnimi stroški dela in komponentami. Take neskladnosti, ki jih uporabniki hitro odkrijejo, lahko vzbudijo pomisleke o splošni kakovosti ISD.

Eurostat poskuša z novimi programi IT (glej oddelek 2.2) sistematično odkrivati neskladnosti v višini 0,1 odstotne točke ali več (po zaokroženju) med skupnimi vrednostmi in komponentami ter o njih poročati zadevni državi v validacijskem poročilu. Skupni ISD se nato preračuna na podlagi plačnih in neplačnih komponent (posredni pristop).

Indeksi se tako izračunajo z usklajenim pristopom za vse države članice, da se zagotovi boljša primerljivost.

3.6 Skladnost s podatki iz nacionalnih računov

Eno od področij, ki se mu še naprej posveča pozornost, je skladnost ISD z drugimi statistikami stroškov dela, zlasti s četrtletnimi podatki o nacionalnih računih (NR).

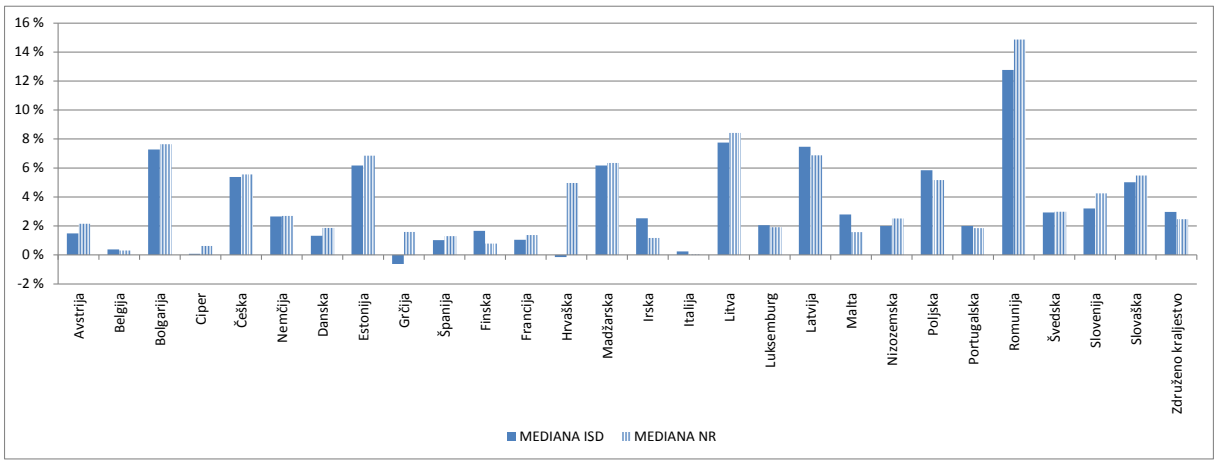
V letnem poročilu o kakovosti se od držav članic zahteva, naj primerjajo stopnjo rasti ISD in stopnjo rasti plačila zaposlenih na opravljeno delovno uro iz nacionalnih računov (opredelitev ESA 2010[16]). Ni realistično pričakovati, da bodo podatki popolnoma enaki. Tudi če se uporabljajo skoraj enake opredelitve stroškov dela, se lahko statistična obdelava in viri med seboj razlikujejo. V obeh primerih je zelo težko zbirati podatke o opravljenih delovnih urah. Kljub tem razlikam v metodologiji je poučno analizirati raven neskladij med obema sklopoma podatkov. Če ravni presegajo določen prag, lahko to kaže na težave s kakovostjo v enem od sklopov podatkov.

Eurostat je izvedel preverjanje kakovosti za agregate področij od B do S NACE Rev. 2 za vsako državo članico. Za to primerjavo so bili uporabljeni sezonsko neprilagojeni podatki o ISD, razen za Dansko in Švedsko, za kateri so bili na voljo koledarsko prilagojeni podatki. Srednja letna stopnja rasti ISD se je primerjala s srednjo letno stopnjo rasti urnega plačila zaposlenih v desetih četrtletjih. Dodatna analiza se je zahtevala pri razlikah, ki so presegale 1 odstotno točko. To se je zgodilo pri Hrvaški (5,1 odstotne točke), Grčiji (2,2 odstotne točke), Romuniji (2,1 odstotne točke), Irski (1,4 odstotne točke), Malti (1,2 odstotne točke) in Sloveniji (1,1 odstotne točke) (glej sliko 2).

Z navedenimi državami se bodo rezultati analize še naprej spremljali, zlasti glede podatkov o opravljenih delovnih urah.

[16] Uredba (EU) št. 549/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Evropski uniji (UL L 174, 26.6.2013, str. 1).

Slika 2: Srednje letne stopnje rasti ISD v primerjavi z urnim plačilom zaposlenih (v NR) – referenčno obdobje 2015Q4–2018Q1*

* Razen za Belgijo in Irsko: 2015Q4–2017Q4 Ob pripravi dokumenta podatki iz nacionalnih računov za prvo četrtletje leta 2018 niso bili na voljo.

Poleg srednje vrednosti smo kot kazalnik volatilnosti primerjali standardno odstopanje letnih stopenj rasti ISD in serij nacionalnih računov. Standardno odstopanje serij ISD je bilo za več kot 2 odstotni točki nad odstopanjem nacionalnih računov v le enem primeru: za Švedsko, odstopanji pa sta znašali 2,8 % oziroma 0,6 %. Švedska bo preverila razloge za to razliko in Eurostat obvestila o ugotovitvah.

4. SKLEPI

Na splošno se je kakovost ISD držav članic in agregatov EU od prejšnjega poročila leta 2017 še naprej izboljševala – zlasti v zvezi s točnostjo pošiljanja podatkov s strani držav članic, ki je zdaj skoraj popolnoma zadovoljiva.

Poročila držav članic o kakovosti so bila obdelana z najnovejšo različico orodja za obdelavo metapodatkov evropskega statističnega sistema (ESS Metadata Handler) in dana na voljo vsem uporabnikom.

Uporaba standardov SDMX je bila razširjena in uvedene so bile zadnje izboljšave formata SDMX. Zaradi popolne prenove programov IT je zdaj mogoče:

- ✓ izboljšati zanesljivost verige priprave;
- ✓ zagotoviti skladnost med skupnimi vrednostmi in komponentami glede na zasnovo ter
- ✓ pripraviti nove kazalnike, kot so letne stopnje rasti in obseg neplačnih komponent.

Komisija (Eurostat) je leta 2017 začela objavljati letne ocene stroškov dela na opravljeno delovno uro po področjih NACE Rev. 2 na podlagi ravni iz raziskav o stroških dela in trendov ISD. Od uporabnikov, od katerih so nekateri s temi podatki spremljali razvoj plač v Evropi in vpliv razvoja na ekonomsko konvergenco, je dobila pozitivne povratne informacije.

Komisija bo z uporabo predloženih podatkov in druge nacionalne dokumentacije, med drugim poročil o kakovosti, še naprej redno spremljala skladnost in kakovost podatkov. Če izboljšav ne bo ali bodo te zelo majhne, bo položaj skrbno spremljala s pristojnimi nacionalnimi statističnimi organi.